

VIITE: Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan asiantuntijalausuntokutsu (ke 14.6.2017 klo 09.00)

Valiokunta pyytää tarkastelemaan esitystä koskemaan hallituksen esityksiä liittyen valinnanvapauteen, maakuntien perustamiseen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen tässä yhteydessä. Valiokunta pyytää tarkastelemaan esitystä suhteessa uudistuksen tavoitteisiin sekä oman tehtäväkentän mukaisesti, omassa tapauksessa rajapinnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä suhteessa työterveyshuoltoon.

Allekirjoittanut toimii Härmän Kuntoutus Oy:n toimitusjohtajana. Työikäisten kuntoutusta, sairausröhmäkohtaisia kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseja toteutetaan Härmässä sekä suomen- että ruotsinkielellä. Kuntoutustoiminnan osana on vielä myös sotaveteraanikuntoutusta. Tämän lisäksi allekirjoittajan vastuulla on toimitusjohtajana kaksi työterveyshuoltopalveluita tarjoavaa yritystä, Härmämedi Oy Kauhavalla sekä Seimedi Oy Seinäjoella.

Tarkasteluni keskittyy hallituksen esitykseen asiakkaan valinnanvapaudesta. Näen että isossa kuvassa maakuntien itsenäisyys on iso arvo. Tämä merkitsee itsenäisyyttä myös palvelun tarjonnan luomisessa. Puolustan valinnanvapautta. Henkilökohtaisesti en näe ongelmia siinä etteikö yksityiset, julkiset ja kolmannen sektorin palveluntuottajat kykene tuottamaan laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja maakunnissa rinnakkain, samoista lähtökohdista. Valinnanvapaus on tärkeätä, koska se luo aidon markkinatilanteen, jossa luontaisesti kehittyy kysyntää vastaava tarjonta ja sen rinnalla entistä laadukkaampia, asiakaslähtöisempiä sekä myös kustannustehokkaampia palveluita loppukäyttäjälle eli asiakkaille.

Tarkastelussani olen kahden näkökulman omaava toimija. Härmänmaalla Härmän Kuntoutus Oy on, voidaan ehkä sanoa, Lakeuksilla julkisen sektorin ulkopuolella ainoa suuri yksityinen palveluntuottaja, joka käytännössä jo nyt täyttäisi sote-keskuksen palvelumääritykset jopa sen laajennetussa versiossa, toki pienin säädöin. Tulevaisuudessa pystymme tuottamaan käytännössä kaiken itse sote-keskuksena kuntalaisillemme.

Seinäjoella toimimme PK-sektorin toimitavoin. Kyseessä on pieni, kymmenen hengen työterveyshuolto, joka pohtii laajentumista lääkärikeskuspalvelujen piiriin yksityishenkilöille.

Tässä yhteydessä lain §38, jossa edellytetään sote-keskukselta vähintään 3/5 osuutta omaksi palvelutuotannoksi, rajaa merkittävästi verkostoitumismahdollisuuksia.

Näen, että valinnanvapaus pitää mahdollistaa myös tuottajille siten että se mahdollistaa vapauden verkostoitua ilman rajoituksia. Mikäli kyseessä on hyvämaineinen toimija ja ympärillä on sote-keskuksen palvelukeskittymä useamman toimijan osalta mahdollista, pitää olla mahdollista perustaa sote- keskus. Julkisuuslaki yms. turvaavat kyllä laadun.

Toinen merkittävä huomio, joka tulee haastamaan PK-sektoria on §39, jossa edellytetään vakuutta. Tämäkin tulee PK- sektorin verkostoitumisen esteeksi ja se luo rajoituksia valinnanvapauden edistämässä nimenomaan palveluntuotannon näkökulmasta.

Kannatan enemmän sitä, kuten nytkin AVI:n kanssa toimien, että hyvämaineinen, perusasiat ja lain mukaiset puitteet luovat edellytykset toiminnalle. ”Kynnyksrahat” toimintaan suosivat isoja toimijoita.

Kolmas asia johon haluan teidän kiinnittävän huomiota, on kapitaatiokorvauksen määrittely. Lakisääteinen työterveyshuolto ei ole päällekkäistä toimintaa perusterveydenhuollon kanssa. Sairaanhoidon järjestäminen tässä yhteydessä on vapaaehtoista työnantajalle.

Mikäli työterveyshuollon piiriin kuuluvan henkilön kapitaatiokorvausta pienennettäisiin, voi se johtaa siihen, että se sitoo herkästi henkilön siihen yksikköön missä myös työterveyshuoltoa harjoitetaan. Tämä ei ole valinnanvapauden periaatteiden hengen mukaista. Toisaalta tämä johtaa myös siihen, että työterveyshuolto jonka pitäisi työmarkkinajärjestöjen tahdon mukaan olla itsenäinen ja tavallaan erillään sote-uudistuksesta, joutuu mukaan sote-prosessiin väärästä kulmasta. Tässä yhteydessä olen huolissani siitä, että suuret toimijat, terveysalan nykyiset ja tulevat ”tavaratalot”, hyötyisivät tästä käytännöstä ehkä houkuttelevampana kokonaisuutena ja se olisi uhka paikallisille PK-sektorin toimijoille mikäli niin henkilöt kun yrityksetkin keskittäisivät asiakkuutensa samalle toimijalle.

Elämme mielenkiintoisia aikoja. Näen että rakenteet, joita edistetään, ovat oikeita tekoja.

Tärkeää on, että annetaan mahdollisuus ja vapaus myös PK-sektorilla toimiville olla osa muutosta. Henkilökohtaiset budjetit ja asiakassetelit eivät riitä. Seinäjoella erityisesti olen nähnyt sen, että PK- sektori luo työllisyyttä, toimii inhimillisesti, mahdollistaa joustavia käytänteitä arjessa sekä toimii innovatiivisesti. Keskiössä on aina loppukäyttäjä, josta halutaan pitkäaikainen, tyytyväinen kanta-asiakas välittävällä, paikallisella ja inhimillisellä huolenpidolla.

Kunnioittavasti

Jan-Erik Hagfors
Toimitusjohtaja, KTM
Härmän Kuntoutus Oy
Pihkahovisäätiö
Härmämedi Oy
Seimedi Oy